

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Drejtoria Rajonale e Ofrimit të Formimit Profesional Publik Elbasan

PROGRAMI
I KURSIT TË VEÇANTË

“BLEGTOR”

Kodi: (PK-12-21)

Grupi i punës:

Punoi :

Bashkim Llapushi/Instruktor

Etmond Tashi/Përfaqësues biznesi

Drinar Papri/Përfaqësues biznesi

Pranoi :

Enkela Topi/Koordinatore grupi

Miratoi:

Drejtori:

Kryetar Bordi

Indrit Abdiaj

Nuri Balla

Elbasan, 2021

PROGRAMI I KURSIT TË VEÇANTË

“BLEGTOR”

(PK-12-21)

I. Profili Profesional i blegtorit

a) Karakteristikat e blegtorit

Blegtori është i aftë të kryejë **detyra** profesionale si i punësuar në kompani, ferma të ndryshme të prodhimeve blegtoriale, apo si i vetëpunësuar.

Për realizimin me sukses të këtyre detyrave, blegtori duhet që të zotërojë **njohuri** profesionale që kanë të bëjnë me konceptet dhe procedurat bazë, si dhe **shprehi** profesionale që lidhen me veprimtarinë profesionale në fushën e blegtorisë.

Suksesi i blegtorit është i lidhur ngushtë dhe me **sjellje** (qëndrime) të tilla si: gjakftohtësia, shkathtësia, kujdesi, përqendrimi, korrektësia, disiplina, etika e komunikimit etj., sjellje që e ndihmojnë atë të plotësojë kërkesat dhe përballojë vështirësitë e punës.

b) Mundësitë e punësimit dhe karriera profesionale e blegtorit

Profesioni i blegtorit është i lidhur ngushtë me procedurat e punës për mbarshtimin, rritjen dhe kujdesin ndaj bagëtive, shpendëve dhe të ngjashme me to si; kafshët shtëpiake, një thundrakët, delet, derrat, dhinë, kuajt, shpendët apo kafshët e egra etj.

Me përvojë pune dhe me kualifikime shtesë mund të përparojë profesionalisht në nivelin e punëtorit të kualifikuar. Më pas, nëpërmjet kualifikimit të mëtejshëm në shkollat profesionale apo trajnimit nëpërmjet punës, një blegtor mund të ndërmarrë disa funksione mbikëqyrëse duke ngritur shkallët e karrierës deri në nivel teknik. Ndjekja e shkollës së lartë, çon në diplomimin e specialistëve të këtij profesioni në nivelin zooteknik apo menaxher blegtorial, sipas specialitetit.

Për të zhvilluar aktivitet privat (vetëpunësim) në fushën e blegtorit dhe shërbimeve të tij, duhet regjistrimi për ushtrim aktiviteti si person fizik apo juridik, sipas rastit.

II. Kompetencat që fitojnë kursantët në përfundim të Kursit për blegtor

Në përfundim të Kursit për blegtor , kursantët do të jenë të aftë të:

- konsultohen me klientët për porositë e marra;
- parapërgatitin vendin e punës për fillimin e punës;
- përzgjedhin dhe përdorin mjetet dhe materialet e punës;
- pastrojnë vendqëndrimin e kafshëve të punës.
- pastrojnë trupin e kafshëve të punës.
- pastrojnë dhe presin thundrat e kafshëve të punës.
- ushqejnë kafshët e punës.
- kryejnë punë përgatitore për qethjen e dhenve
- qethin dhent me gërshërë dore.
- qethin dhent me makinë qethëse.
- bëjnë vlerësimin e produktit (lesh)
- trajtojnë shpendët për mish
- trajtojnë shpendët për vezë
- kryejnë procese përgatitore për çeljen natyrore të zogjve.
- kujdesen për çeljen natyrale të zogjve

- kryejnë punë përgatitore për çeljen artificiale të zogjve.
- kujdesen gjatë çeljes artificiale të zogjve
- kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të çeljes natyrale e artificiale të zogjve.
- trajtojnë lopët në periudhën e laktacionit.
- trajtojnë delet e dhinë gjatë periudhës së laktacionit.
- trajtojnë viçat për majmëri
- trajtojnë derrat për majmëri.
- kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të kafshëve për prodhim qumështi e mishi.
- zbulojnë shenjat e afshit në lopë
- kujdesen për lopët gjatë mbarsmërisë.
- kujdesen për lopën në prag të pjelljes.
- ndihmojnë kafshën gjatë pjelljes dhe të porsalindurin
- kujdesen për kafshën pas pjelljes.
- komunikojnë me etikë profesionale.
- të zbatojnë rregullat e sigurisë, higjienës dhe mbrojtjes në mjedise blegtoriale.

III. Kërkesat e pranimit në Kursin për blegtor

Pjesëmarrësit në Kursin për blegtor duhet të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë përfunduar arsimin e detyruar.

IV. Kohëzgjatja e Kursit për blegtor

360 orë mësimore, ku
1 orë mësimore = 45 minuta

V. Modulet e Kursit për blegtor

Nr	Titulli i Modullit	Kodi	Kohëzgjatja	Rezultatet Mësimore
1	Hyrje në profesionin e blegtorit.		10 orë mësimore Rekomandohet: 80% Teori 10% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti përshkruan profesionin e blegtorit.. 2. Kursanti përshkruan rregullat e komunikimit, sigurisë, higjienës dhe mbrojtjes në mjedise blegtoriale.
2	Kujdesi për rritjen e mbarështimin e kafshëve të punës.		60 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti pastron vendqëndrimin e kafshëve të punës. 2. Kursanti pastron trupin e kafshëve të punës. 3. Kursanti pastron dhe pret thundrat e kafshëve të punës. 4. Kursanti ushqen kafshët e punës.

3	Qethja e dhenve.		50 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti kryen punë përgatitore për qethjen e dhenve 2. Kursanti qeth dhent me gërshëre dore. 3. Kursanti qeth dhent me makinë qethëse. 4. Kursanti bën vlerësimin e produktit (lesh).
4	Trajtimi i shpendëve për prodhim mishi e vezësh.		30 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti trajton shpendët për mish 2. Kursanti trajton shpendët për vezë 3. Kursanti kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të shpendëve për prodhim mishi e vezësh.
5	Kujdesi gjatë çeljes së zogjve.		65 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti kryen procese përgatitore për çeljen natyrore të zogjve. 2. Kursanti kujdeset për çeljen natyrale të zogjve. 3. Kursanti kryen punë përgatitore për çeljen artificiale të zogjve. 4. Kursanti kujdeset gjatë çeljes artificiale të zogjve. 5. Kursanti kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të çeljes natyrale e artificiale të zogjve.
6	Trajtimi i kafshëve për prodhim qumështi e mishi.		80 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti trajton lopët në periudhën e laktacionit. 2. Kursanti trajton delet e dhinë gjatë periudhës së laktacionit. 3. Kursanti trajton viçat për majmëri. 4. Kursanti trajton derrat për majmëri. 5. Kursanti kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të kafshëve për prodhim qumështi e mishi
7	Kujdesi për riprodhimin e lopëve.		65 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori 80% Praktikë 10% Vlerësime	1. Kursanti zbulon shenjat e afshit në lopë 2. Kursanti kujdeset për lopët gjatë mbarsmërisë. 3. Kursanti kujdeset për lopën në prag të pjelljes. 4. Kursanti ndihmon kafshën gjatë pjelljes dhe të porsalindurin. 5. Kursanti kujdeset për kafshën pas pjelljes.

VI. Vlerësimi dhe Çertifikimi

Kursantët vlerësohen nga instruktorët e Kursit për të gjitha Rezultatet Mësimore që përmbajnë të gjitha Modulet e Kursit dhe nëse vlerësohen pozitivisht, futen në Provimin përfundimtar teoriko-praktik.

Nëse vlerësohen pozitivisht edhe në Provimin përfundimtar teoriko-praktik, kursantët fitojnë Çertifikatën përkatëse nga DROFPP Elbasan.

VII. Përshkruesit e Moduleve të Kursit për blegtor

1. Moduli “Hyrje në profesionin e blegtorit”

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	HYRJE NË PROFESIONIN E BLEGTORIT	Kodi: (PK-12-21-01)
Qëllimi i modulit	Një modul që i njeh kursantët me veçoritë e profesionit të blegtorit, me mjetet, materialet dhe me rregullat e komunikimit, sigurisë, higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit në blegtori.	
Kohëzgjatja e modulit	10 orë mësimore Rekomandohet: 80% Teori; 10% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar dhe të jenë mbi 16 vjeç	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti përshkruan profesionin e kujdestarit për kafshët. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të argumentojë rëndësinë e sektorit të blegtorisë në ekonominë e vendit. - Të përshkruajë rolin dhe ndikimin e kujdesit të kafshëve dhe shpendëve të individit dhe shoqëria. - Të përshkruajë funksionet, detyrat dhe veprimtaritë kryesore të punës së kujdestarit për kafshë dhe shpendë. - Të përshkruajë mjediset dhe kushtet e punës së blegtorit. - Të përshkruajë proceset bazë të kujdesit nga kafshëve. - Të përshkruajë mjetet, pajisjet dhe makineritë që përdor kujdesin ndaj kafshëve. - Të përshkruajë organizimin e punës gjatë kujdesjes së kafshëve. - Të përshkruajë kërkesat profesionale për blegtor - Të tregojë mundësitë e punësimit të blegtorit. - Të shpjegojë mundësitë e karrierës profesionale të blegtorit - Të tregojë procedurën për liçensimin e veprimtarisë së blegtorit. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Pyetje përgjigje me shkrim.	

RM 3 Kursanti përshkruan rregullat e komunikimit, sigurisë, higjienës dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përshkruajë rregullat dhe rëndësinë e komunikimit me etikë profesionale me klientin dhe me të tjerë.
- Të përshkruajë rëndësinë dhe rregullat e sigurimit teknik që kanë të bëjnë me mbrojtjen nga rryma elektrike, dëmtimet nga makinat dhe pajisjet , dëmtimet nga nxehtësia dhe zjarri etj.
- Të përshkruajë masat dhe mjetet për mbrojtjen nga zjarri.
- Të përshkruajë masat dhe mjetet për dhënien e ndihmës së parë për kafshet e semura.
- Të përshkruajë rregullat e higjienës personale dhe rëndësinë e mbajtjes pastër dhe të rregullt të mjediseve të punës.
- Të përshkruajë rëndësinë dhe rregullat e mbrojtjes së mjedisit gjatë punës së blegtorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje - përgjigje me gojë.
- Pyetje - përgjigje me shkrim.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në klasë mësimore dhe në mjediset e punës së blegtorit. Rekomandohen dhe vizita në biznese që kryejnë veprimtari të blegtorit..
- Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur shpjegimet të ilustruara me materiale pamore dhe me objekte konkrete.
- Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete në mjediset e punës në blegtori. Atyre duhet ti jepen detyra të përshkruajnë veçoritë e profesionit të blegtorit, të dallojnë veshjet, materialet dhe mjetet e punës, si dhe të përshkruajnë rregullat e komunikimit, sigurisë, higjienës dhe mbrojtjes së mjedisit në blegtori. Kursantët duhet të nxiten që të diskutojnë në lidhje me detyrat që kryejnë dhe proceset e punës që vëzhgojnë.
- Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së njohurive teorike dhe shprehive praktike që parashikohen në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Klasë mësimore e pajisur me mjete dhe materiale pamore.
 - Mjedisë reale të punës në blegtori.
-

-
- Komplete veshjesh të ndryshme.
 - Kompleti i materialeve, veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të punës në blegtori.
 - Kataloge, rregullore, manuale, udhëzuesa, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

2. Moduli “Kujdesi për rritjen e mbarështimin e kafshëve të punës”

PERSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	KUJDESI PËR RITJEN E MBARËSHTIMIN E KAFSHËVE TË PUNËS	Kodi: (PK-12-21-02)
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis kursantët me aftësi për të kryer pastrimin e mjedisit të mbajtjes së kafshëve të punës, lëkurës së trupit, për prerjen e thundrave, të ushqyerit e tyre, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me rritjen e mbarështimin e kafshëve të punës.	
Kohëzgjatja e modulit	60 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulin “Hyrje në profesionin e blegtorit.”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti pastron vendqëndrimin e kafshëve të punës. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të veshë uniformën për të kryer pastrimin e mjedisit të kafshëve të punës. - Të largojë kafshët nga stalla dhe territori përreth. - Të përzgjedhë dhe të përgatitë siç duhet mjetet që nevojiten për pastrimin, larjen dhe dezinfektimin e stallës të kafshëve të punës. - Të pastrojë stallën nga plehu dhe mbeturinat ushqimore. - Të transportojë plehun në kohën e duhur për në plehërishte. - Të bëjë larjen e dezinfektimin e stallës. - Të vendosë shtresën për kafshët e punës. - Të pastrojë e të mirëmbajë veglat e pajisjet e punës. - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik në punë gjatë pastrimit të stallës së kafshëve të punës. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Vëzhgim me listë kontrolli. RM 2 Kursanti pastron trupin e kafshëve të punës. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë : - Të veshë kompletin e punës: kominoshe, përparëse bezeje, përparëse plasmasi, kapuç, dorashka llastiku, çizme. - Të përzgjedhë saktë mjetet e punës për pastrimin e trupit të kafshëve. - Të përcaktojë radhën e punës për pastrimin e trupit të kafshëve të punës.	

- Të përzgjedhë llojin e kafshëve të punës për pastrim: kuaj, mushka, gomerë, qe pune.
- Të realizojë fiksimin e kafshëve të punës për pastrim
- Të bëjë pastrimin e trupit të kafshëve të punës nga papastërtitë.
- Të largojë mbeturinat gjatë pastrimit të trupit të kafshëve të punës.
- Të pastrojë veglat dhe pajisjet që përdoren për pastrimin e trupit të kafshëve të punës.
- Të bëjë larjen e duarve pas operacioneve të kryera.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje - përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Kursanti pastron dhe pret thundrat e kafshëve të punës.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të veshë kompletin e punës, kominoshe, çizme, etj
- Të caktojë vendin e posaçëm për pastrim dhe prerje të thundrave të kafshëve të punës.
- Të përcaktojë kafshën për pastrim dhe prerje të thundrave.
- Të vendosë mjetet e nevojshme të punës pranë kafshës. Të fiksojë kafshën në pozicionin e duhur për pastrimin dhe prerjen e thundrave.
- Të pastrojë tabanin e thundrës së kafshës me anë të thikës prej druri.
- Të kryejë larjen me ujë të pastër të tabanit të thundrës së kafshës.
- Të thajë me pece të thatë tabanin e thundrës së kafshës.
- Të kryejë prerjen e thoit të rritur me anë të prerësës së thundrave.
- Të kryejë rrafshimin e thoit, me limë.
- Të vendosë në vendin e duhur, veglat e punës, pas pastrimit dhe prerjes së thundrave të kafshës.
- Të mbajë pastër vendin e punës dhe mjedisin nga mbeturinat që përftohen gjatë pastrimit dhe prerjes së thundrave të kafshës.

Instrumente e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë;
- Vlerësimi me listë kontrolli.

RM 4 Kursanti ushqen kafshët e punës.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përzgjedhë dhe përgatitë siç duhet, veglat, materialet, si dhe uniformën të domosdoshme për të ushqyer kafshët e punës.
- Të sigurojë bazën ushqimore të nevojshme për kafshët bazuar në numrin dhe llojin e tyre.

- Të përzgjedhë llojin e ushqimeve (të njoma, të thata, të koncentruara), sipas punës, llojit dhe moshës së kafshëve.
- Të konsultohet me tabelën e vlerave ushqyese të ushqimeve.
- Të bëjë racionimin e ushqimit për krerë sipas llojit, moshës dhe punës që kryejnë kafshët.
- Të bëjë përpunimin e ushqimeve për kafshët e punës në varësi të llojit të ushqimit.
- Të bëjë pastrimin e grazhdit përpara hedhjes së ushqimit. të transportojë ushqimet në stallë, me mjetet e nevojshme.
- Të shpërndajë ushqimin e normuar në grazhd.
- Të shpërndajë ujin për kafshët, në sasinë e nevojshme.
- Të pastrojë vendin dhe të largojë mbeturinat nga vendqëndrimi i kafshëve. të kujdeset për veglat dhe pajisjet e punës pas operacioneve të të ushqyerit të kafshëve të punës.
- Të regjistrojë saktë të gjitha të dhënat në kartelën përkatëse; të llogaritë kostot në rritjen e mbarështimit të kafshëve të punës, si dhe përbërësit e kostove.
- Të bëjë preventivin e materialeve, koston për materialet.
- Të llogaritë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj.). të komunikojë me profesionalizëm dhe me etikë profesionale.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së proceseve të punës për ushqyerjen e kafshëve të punës.

Instrumente e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë;
- Vëzhgimi me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul mund të trajtohet në territoret e fermave blegtoriale.
- Instruktori mund të organizojë edhe vizita mësimorë në ferma blegtorale ku mbarështohen kafshë pune, për të vëzhguar nga afër shërbimet që kryhen për kujdesin ndaj tyre.
- Kursantët duhet të përfshihen në të gjitha aspektet e kujdesit të blegtorit, që përfshin: përgatitjen e mjeteve dhe uniformës, në kryerjen e pastrimit të stallës, pastrimit të trupit, pastrimit e prerjen e thundrave, mirëmbajtjen e mjeteve e materialeve, ushqyerjen e kafshëve, zbatimin e rregullave të sigurisë në punë e të ruajtjes së mjedisit, si dhe në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike për rritjen dhe mbarështimin e kafshëve të punës.
- Instruktori duhet të përdorë sa më shumë demonstrimet

praktike për përgatitjen e mjeteve e uniformës, kryerjen e pastrimit të stallës, pastrimit të trupit, pastrimit e prerjen e thundrave, mirëmbajtjen e mjeteve e materialeve, ushqyerjen e kafshëve, llogaritjet e thjeshta ekonomike, si dhe zbatimin e rregullave të sigurisë në punë e të ruajtjes së mjedisit gjatë rritjes dhe mbarështimit të kafshëve të punës.

- Kursantët praktikohen në këto procese pune, fillimisht të mbikqyrur nga instruktori apo specialisti përkatës, pastaj në mënyrë të pavarur.

- Instruktori duhet të përdorë mjete vizuale apo edhe pamje filmike (kur është e mundur) të proceseve të punës që kryhen gjatë rritjes dhe mbarështimit të kafshëve të punës, si dhe duhet të përdorë tabela me vlerat ushqyese të ushqimeve të ndryshme që përdoren për kafshët e punës.

- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqëshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë e mbarështimit të kafshëve të punës.
- Komploti i veshjeve;
- Paisje e vegla të nevojshme pune për pastrimin e stallës si dhe të trupit e thundrave të kafshëve.
- Lecka, kova me ujë, peshqirë, krehër druri, thika druri, thika të thundrave, pomadë zbutëse, prerëse e thundrave, limë, kashai.
- Mjete për largimin e plehut si: lopata, sfurqe, karroca dore.
- Fotografi me pamje të punëve të ndryshme gjatë pastrimit të trupit dhe prerjes së thundrave dhe ushqyerjes së kafshëve të punës.
- Tabela analitike të ushqimeve.
- Manuale praktike për të ushqyerit e kafshëve të punës etj

3. Moduli “Qethja e dhenve”

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	QETHJA E DHENVE	Kodi: (PK-12-21-03)
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis kursantët me aftësi për të zbatuar teknikat e qethjes së dhenve me gërsherë dore e makinë qethëse, për të bërë vlerësimin e cilësisë së produktit, si dhe të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me qethjen e dhenve.	
Kohëzgjatja e modulit	50 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	

Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulet “Hyrje në profesionin e blegtorit”
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti kryen punë përgatitore për qethjen e dhenve Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të tregojë kujdes për veshjen e uniformës, të përcaktojë mjedisin e qethjes, sipas parametrave të duhura. - Të përzgjedhë saktë mjetet e nevojshme të qethjes së dhenve. - Të përgatisë për punë mjetet e qethjes së dhenve. - Të sigurojë medikamentet e nevojshme për mjekime të çastit, në rast nevojë. - Të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së kushteve për qethjen e dhenve. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Vëzhgim me listë kontrolli. RM 2 Kursanti qeth dhentë me gërshtë dore. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë : - Të veshë uniformën e duhur për qethjen e dhenve. të vendosë mjetet e punës pranë mjedisit të qethjes. - Të kontrollojë me kujdes gjendjen e përgjithshme të dhenve. - Të kontrollojë me kujdes lëkurën për sëmundje të ndryshme. - Të fiksojë dhentë në pozicionin e duhur për qethje. - Të qethë dhentë në mënyrë uniforme me gërshtë dore. - Të bëjë mjekimin në raste lëndimesh gjatë qethjes së dhenve. - Të mprehë gërshtët me kujdes para dhe gjatë qethjes; të pastrojë gërshtët pas qethjes dhe t’i dezinfektojë ato. të peshojë me saktësi sasisë e leshit pas qethjes, sipas krerëve. - Të regjistrojë saktë të dhënat në kartelën përkatëse. - Të grumbullojë sasinë e leshit të dhenve në vendin e duhur. - Të pastrojë e dezinfektojë vendin pas përfundimit të qethjes së dhenve; të zbatojë me korrektësi rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë qethjes së dhenve me gërshtë dore. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje - përgjigje me gojë.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Kursanti qeth dhentë me makinë qethëse.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të veshë uniformën e duhur për qethjen e dhenve.
- Të vendosë dhentë mbi një pod dërrase.
- Të kontrollojë me kujdes gjendjen e përgjithshme të dhenve.
- Të kontrollojë me kujdes lëkurën për sëmundje të ndryshme.
- Të vendosë mjetet e punës pranë mjedisit të qethjes.
- Të kontrollojë dhe përgatisë makinën qethëse për punë. të sigurojë tokëzimin e makinës qethëse.
- Të fiksojë dhentë në pozicionin e duhur për qethje.
- Të qethë dhentë në mënyrë uniforme me gërshërë dore.
- Të bëjë mjekimin në raste lëndimesh gjatë qethjes së dhenve.
- Të qeth dhentë në mënyrë uniforme. të bëjë mjekimin e çastit në raste lëndimesh gjatë qethjes.
- Të ftohë makinën qethëse gjatë procesit të qethjes; të pastrojë makinën qethëse pas përfundimit të qethjes; të peshojë me saktësi sasisë e leshit pas qethjes, sipas krerëve.
- Të regjistrojë saktë të dhënat në kartelën përkatëse.
- Të grumbullojë sasinë e leshit të dhenve në vendin e duhur; të pastrojë e dezinfektojë vendin pas përfundimit të qethjes së dhenve.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë qethjes së dhenve me makinë qethëse.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje - përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Kursanti bën vlerësimin e produktit (lesh)

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të veshë uniformën e duhur për qethjen e dhenve.
- Të vendosë produktin mbi tavolinën e klasifikimit; të largojë papastërtitë nga produkti.
- Të ndajë bashkën nga të përvjelat.
- Të vlerësojë leshin ose produktin sipas cilësisë të mbështjellë siç duhet bashkën.
- Të paketojë siç duhet produktin (leshin)
- Të llogaritë kostot në qethjen e dhenve, si dhe përbërësit e kostove.
- Të bëjë preventivin e materialeve, koston për materialet.
- Të llogaritë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj.).

- Të komunikojë me etikë e profesionalizëm.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vlerësimit dhe paketimit të produktit përfundimtar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë;
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Instruktori mund të organizojë edhe vizita mësimorë në ferma blegtorale ku mbarështohen dhentë, për të vëzhguar nga afër teknikat e qethjes së dhenve.
- Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për qethjen me gërshërë dore e me makinë qethëse, si dhe për vlerësimin e produktit sipas standardit.
- Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për qethjen me gërshërë dorë e atë mekanike fillimisht duke u mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me qethjen me gërshërë dore e atë mekanike, si dhe për cilësinë e produktit.
- Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të theksohet verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për qethjen e dhenve me gërshërë dhe makinë qethëse.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë dhensh.
 - Pajisje e vegla për qethjen e dhenve.
 - Gërshërë dhe makina qethëse.
 - Mjete për mprehjen e gërshërëve.
 - Ujë i sapunuar ose mishele nafte me vaj makinash.
 - Dezinfektant.
 - Garza, pambuk, peshqirë, sapunë, kova uji etj
-

4. Moduli “Trajtimi i shpendëve për prodhim mishi e vezësh”

PERSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I SHPENDËVE PËR PRODHIM MISHI E VEZËSH	Kodi: (PK-12-21-04)
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis kursantët me aftësi për të kryer procese pune për trajtimin e shpendëve për mish dhe vezë në kushtet e fermave të vogla, si dhe për të bërë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me trajtimin e shpendëve për prodhim mishi e vezësh.	
Kohëzgjatja e modulit	30 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulet “Hyrje në profesionin e blegtorit”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti trajton shpendët për mish Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të përgatisë dhe të veshë uniformën para se të fillojë me kryerjen e proceseve të punës. - Të përcaktojë siç duhet radhën e kryerjes së proceseve të punës për trajtimin e shpendëve për prodhim mishi. - Të përzgjedhë mjetet, veglat dhe materialet e nevojshme të punës. - Të përzgjedhë ambientin për trajtimin e shpendëve për mish, sipas numrit të krerëve. - Të sigurojë kushtet zoohigjenike të ambientit për trajtimin e shpendëve për mish. - Të seleksionojë shpendët për mish sipas kondicionit të tyre. - Të përzgjedhë ushqimet e nevojshme për trajtimin e shpendëve për mish, sipas nevojave të grupmoshës dhe llojit të shpendëve. - Të përlllogarisë sasinë e ushqimit për trajtimin e shpendëve për mish. - Të hartojë racionet ushqimore sipas grupmoshës dhe llojeve të shpendëve. - Të kontrollojë ushqimet dhe ujin për cilësi dhe pastërti. të shpërndajë racionet ushqimore, sipas orarit të paracaktuar. - Të sigurojë në vazhdimësi ujë të pijshëm. - Të nxjerrë shpendët në kullota natyrale. - Të bëjë peshimin periodik të shpendëve për të përcaktuar dinamikën e shtesës së peshës. - Të regjistrojë të dhënat për çdo shpend në kartelën përkatëse.	

-
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë trajtimit të shpendëve për mish.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Kursanti trajton shpendët për vezë

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përgatisë dhe të veshë uniformën para se të fillojë me kryerjen e proceseve të punës.
- Të përcaktojë siç duhet radhën e kryerjes së proceseve të punës për trajtimin e shpendëve për prodhim vezësh.
- Të përzgjedhë mjetet, veglat dhe materialet e nevojshme të punës për trajtimin e shpendëve për prodhim vezësh.
- Të përzgjedhë ambjentin për trajtimin e shpendëve për vezë, sipas kriterëve të duhura.
- Të sigurojë materialet dhe të ndërtojë furriqet e shpendëve.
- Të sigurojë kushtet zoohigjenike të ambientit ku do të trajtohen kafshët (temperature, lagështi, shtresë, dezenfektim).
- Të seleksionojë shpendët për vezë sipas kondicionit të tyre.
- Të përzgjedhë ushqimet në sasi, cilësi e llojshmëri për trajtimin e shpendëve për vezë; të hartojë racionet ushqimore sipas stinës dhe grup moshave të llojeve të shpendëve; të kontrollojë ushqimet dhe ujin për cilësi dhe pastërti.
- Të shpërndajë racionet ushqimore sipas vakteve të paracaktuara; të sigurojë në vazhdimësi ujë të pijshëm.
- Të mbledhë dhe grumbullojë me shume kujdes vezët.
- Të kontrollojë vezët e grumbulluara për dëmtime të ndryshme.
- Të vendosë vezët nëpër bigerina sipas kërkesës.
- Të ruajë vezët e prodhuara në mjediset e duhura.
- Të regjistrojë të dhënat e kërkuara në kartelën përkatëse.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë trajtimit të shpendëve për vezë

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Kursanti kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të shpendëve për prodhim mishi e vezësh.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të njehsojë kostot në trajtimin e shpendëve për

- prodhim mishi e vezësh, sipas manualit përkatës.
- Të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
 - Të njehsojë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
 - Të njehsojë kostot e tjera (transport, amortizime dhe makineri), sipas manualit përkatës.
 - Të llogariti të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për trajtimin e shpendëve për mish dhe vezë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet tek fermerë që kanë në pronësi shpend.
- Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në ferma të cilat mbarëshojnë shpend për mish e vezë në kushte natyrale e artificiale, ku kursantët të vëzhgojnë në mënyrë konkrete proceset e punës që kryhen për trajtimin e shpendëve.
 - Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për trajtimin e shpendve për mish dhe vezë, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me trajtimin e shpendëve.
 - Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për trajtimin e shpendve për mish dhe vezë, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me trajtimin e shpendëve.
 - Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me trajtimin e shpendve për mish dhe vezë.
 - Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të theksohet verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për trajtimin e shpendëve për mish dhe vezë.
 - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

për realizimin e modulit	- Tabela e vlerave ushqimore të ushqimeve të llojeve të ndryshme. - Ushqime të ndryshme si misër, grurë, sorgum, hime, ermik, bërsisoje. - Ushqime shtazore si miell peshku, miell gjaku, premikse. - Kullota natyrale (njomishte), pirëse uji, kova, dezenfektantë, fsheha, lopata etj. - Magazinë ushqimi dhe për ruajtjen e vezëve. - Tabela analitike të ushqimeve. - Tabela për nevojat ushqimore të shpendëve.
---------------------------------	--

5. Moduli “Kujdesi gjatë çeljes së zogjve ”

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	KUJDESI GJATË ÇELJES SË ZOGJVE	Kodi: (PK-12-21-05)
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis kursantët me aftësi praktike për të kryer përgatitjen e furrikut, ajrosjen e vezëve dhe kontrollin e çeljes së zogjve në kushte natyrale dhe artificiale, si dhe për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me çeljen e zogjve.	
Kohëzgjatja e modulit	65 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulet “Hyrje në profesionin e blegtorit”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti kryen procese përgatitore për çeljen natyrore të zogjve. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të përgatisë uniformën për kryerjen e shërbimeve. - Të përcaktojë radhën e duhur të punës për çeljen natyrale të zogjve. - Të përzgjedhë mjetet dhe vendin për çeljen e zogjve. - Të dezinfektojë vendin ku do vendoset furriku. - Të përgatisë furrikun sipas numrit të vezëve që do. - Të vendosen për çelje; të vendosë furrikun në vendin e caktuar. - Të përzgjedhë kllonkën sipas kondicionit. - Të përzgjedhë vezët që do çelin, sipas standardit.	

-
- Të vendosë vezët në furrik në pozicionin e duhur.
 - Të shtrojë klooçkën.
 - Të sigurojë ujë dhe ushqim të mjaftueshëm për klooçkën.
 - Të zbatojë rregullat të sigurimit teknik dhe të ruajtjes së ambjentit gjatë kryerjes së proceseve përgatitore për çeljen natyrore të zogjve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Kursanti kujdeset për çeljen natyrore të zogjve

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përzgjedhë uniformën e duhur.
- Të përcaktojë radhën e punës.
- Të rrotullojë dhe ajrosë vezët pas daljes së klooçkës nga furriku.
- Të kontrollojë vezët e çelura.
- Të largojë vezët e paçelura.
- Të sigurojë ambjentin e përshtatshëm për zogjtë dhe klooçkën.
- Të sigurojë ujë dhe ushqim të mjaftueshëm për klooçkën dhe zogjtë.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit të çeljes së zogjve

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Kursanti kryen punë përgatitore për çeljen artificiale të zogjve.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përzgjedhë uniformën e duhur.
- Të përcaktojë siç duhet radhën e punës.
- Të dezinfektojë këmbët në vaskën e dezinfektimit.
- Të kontrollojë parametrat në repartin e inkubacionit.
- Të kthejë vezët me kujdes.
- Të kontrollojë me kujdes sasinë e vezëve të çelura.
- Të përzgjedhë dhe të vendosë zogjtë e çelur në dhomën e tharjes.
- Të kryejë seksimin e zogjve.
- Të kryejë ambalazhimin e zogjve për transport.
- Të sigurojë higjenën në repartin e inkubatorit pas çeljes së zogjve.
- Të pastrojë veglat dhe pajisjet pas punës.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kontrollit të çeljes artificiale të zogjve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Kursanti kujdeset gjatë çeljes artificiale të zogjve.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përzgjedhë uniformën e duhur.
- Të përcaktojë siç duhet radhën e punës.
- Të dezinfektojë këmbët në vaskën e dezinfektimit.
- Të kontrollojë parametrat në repartin e inkubacionit.
- Të kthejë vezët me kujdes.
- Të kontrollojë me kujdes sasinë e vezëve të çelura.
- Të përzgjedhë dhe të vendosë zogjtë e çelur në dhomën e tharjes.
- Të kryejë seksimin e zogjve.
- Të kryejë ambalazhimin e zogjve për transport.
- Të sigurojë higjienën në repartin e inkubatorit pas çeljes së zogjve.
- Të pastrojë veglat dhe pajisjet pas punës.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kontrollit të çeljes artificiale të zogjve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Kursanti kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të çeljes natyrale e artificiale të zogjve.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të njehsojë kostot në çeljen natyrale e artificiale të zogjve, si dhe përbërësit e kostove, sipas manualit përkatës.
- Të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës.
- Të njehsojnë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës.
- Të njehsojë kostot e tjera (transport, amortizime dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- Të llogarisë të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për çeljen natyrale e artificiale të zogjve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet e përshtatshme për trajtimin e çeljes së zogjve.
- Instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë shpendë.

-
- Instruktori duhet të demonstrojë veprimtari konkrete pune për përgatitjen e furrikut, ajrosjen e vezëve dhe kontrollin e çeljes natyrale dhe artificiale të zogjve, si dhe për llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur to.
 - Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune gjatë çeljes së zogjve në kushte natyrore për përgatitjen e furrikut, ajrosjen e vezëve dhe kontrollin e çeljes së zogjve, kujdesin gjatë çeljes artificiale të zogjve, si dhe për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me kujdesin për çeljen natyrale e artificiale të zogjve.
 - Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune gjatë kujdesit për çeljen natyrale dhe artificiale të zogjve, fillimisht në mbikqyerje të instruktorit apo specialistit, pastaj në mënyrë të pavarur.
 - Kursantët duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës që kryhen gjatë kujdesit të çeljes natyrale dhe artificiale të zogjve.
 - Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për njohuritë e marra për çeljen e zogjve në kushte natyrore.
 - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Fermë ku rriten shpendët.
 - Pajisje dhe vegla pune për dezinfektimin e vendit dhe përgatitjen e furrikut.
 - Detergjentë dhe tretësira dezinfektuese.
 - Vezë për çelje, ushqim dhe ujë i pijshëm për kllloçkën, peshqirë, sapun e kova uji.
-

6. Moduli “Trajtimi i kafshëve për prodhim qumështi e mishi ”

PERSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	TRAJTIMI I KAFSHËVE PËR PRODHIM QUMËSHTI E MISHI	Kodi: (PK-12-21-06)
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i pajis kursantët me aftësi praktike për trajtimin e kafshëve në periudhën e laktacionit dhe trajtimin e kafshëve për mish, si dhe për kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me trajtimin e kafshëve për prodhim qumështi e mishi.	
Kohëzgjatja e modulit	80 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulet “Hyrje në profesionin e blegtorit”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti trajton lopët në periudhën e laktacionit. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të përzgjedhë uniformën dhe veglat e nevojshme të punës për trajtimin e deleve e dhive në laktacion. - Të përlllogarisë sasinë e ushqimit kundrejt numrit të kafshëve që mbarështohen. - Të përcaktojë llojshmërinë e ushqimeve që do të përdoren për trajtimin e kafshëve në laktacion sipas nevojës së kafshës në regjimin stallor si: hasëlle, bar i thatë, gjethe dushku, silazh, koncentrat, etj. - Të përgatisë racionin ushqimor për dhentë e dhitë në laktacion sipas prodhimit të qumështit - Të ushqejë kafshët në stalla, sipas vakteve të caktuara. - Të përgatisë mjedisin për ushqyerjen e kafshëve në kullotje të lirë. - Të realizojë kullotjen e lire të deleve dhe dhive në periudhën e laktacionit. - Të kujdeset për qengjat dhe kecat gjatë pirjes së kulloshtrës dhe qumështit tek nënat, në sasinë dhe kohën e duhur. - Të shkëputë qengjat dhe kecat nga nënat, në kohën e duhur. - Të kontrollojë peshën trupore të qengjave e kecape dhe kohën e shkëputjes nga nëna. - Të kujdeset vazhdimisht për higjienën e gjirit në dele e dhi (pastrimin, larjen dhe masazhimin e gjirit). - Të mjelë delet dhe dhitë sipas kohës së përcaktuar.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Kursanti trajton delet e dhitë gjatë periudhës së laktacionit.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përzgjedhë uniformën dhe veglat e nevojshme të punës për trajtimin e deleve e dhive në laktacion.
- Të përlllogaritë sasinë e ushqimit kundrejt numrit të kafshëve që mbarështohen.
- Të përcaktojë llojshmërinë e ushqimeve që do të përdoren për trajtimin e kafshëve në laktacion sipas nevojës së kafshës në regjimin stallor si: hasëlle, bar i thatë, gjethe dushku, silazh, koncentrat, etj.
- Të përgatisë racionin ushqimor për dhentë e dhitë në laktacion sipas prodhimit të qumështit
- Të ushqejë kafshët në stalla, sipas vakteve të caktuara.
- Të përgatisë mjedisin për ushqyerjen e kafshëve në kullotje të lirë.
- Të realizojë kullotjen e lire të deleve dhe dhive në periudhën e laktacionit.
- Të kujdeset për qengjat dhe kecat gjatë pirjes së kulloshtrës dhe qumështit tek nënat, në sasinë dhe kohën e duhur.
- Të shkëpusë qengjat dhe kecat nga nënat, në kohën e duhur.
- Të kontrollojë peshën trupore të qengjave e kecave dhe kohën e shkëputjes nga nëna.
- Të kujdeset vazhdimisht për higjienën e gjirit në dele e dhi (pastrimin, larjen dhe masazhimin e gjirit).
- Të mjelë delet dhe dhitë sipas kohës së përcaktuar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje - përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Kursanti trajton viçat për majmëri.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përgatisë e të veshë uniformën për trajtimin e viçave për majmëri.
- Të përzgjedhë ambjentin e përshtatshëm për viçat e majmërisë
- Të përzgjedhë veglat dhe paisjet për kryerjen e shërbimeve në stallë.
- Të sigurojë mikroklimën në stallë sipas standardit të kërkuar.
- Të sigurojë kushtet higjienike në stallë, sipas standardit

të kërkuar.

- Të përzgjedhë viçat për majmëri, sipas kritereve të duhura.
- Të përzgjedhë veglat e duhura për ushqyerjen e viçave.
- Të përllogarisë sasinë e ushqimeve për numrin e caktuar të viçave për majmëri.
- Të përzgjedhë saktë llojet e ushqimeve për trajtimin e viçave për majmëri.
- Të hartojë racionin ushqimor sipas grup moshave.
- Të bëjë ndarjen racionale të ushqimit kokë për kokë.
- Të kryejë hedhjen e ushqimit në grazhd.
- Të sigurojë sasinë e ujin të pijshëm të nevojshëm për viçat në majmëri.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse për sejcilin viç.
- Të zbatojë drejtë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës për trajtimin e viçave për majmëri.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Kursanti trajton derrat për majmëri.

Kriteret e vlerësimit.

Kursanti duhet të jetë i aftë:

- Të përgatisë e të veshë uniformën për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të përzgjedhë ambjentin e përshtatshëm për derrat e majmërisë
- Të përzgjedhë veglat dhe paisjet për kryerjen e shëbimeve në stallë.
- Të sigurojë kushtet higjienike dhe mikroklimën në stallë sipas standardit të kërkuar.
- Të përzgjedhë derrat për majmëri, sipas kritereve të duhura.
- Të përzgjedhë veglat e duhura për ushqyerjen e derrave.
- Të përllogarisë sasinë e ushqimeve për numrin e caktuar të derrave për majmëri.
- Të përzgjedhë saktë llojet e ushqimeve për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të përllogarisë sasinë e nevojshme të ushqimeve për trajtimin e derrave për majmëri.
- Të hartojë racionin ushqimor sipas grup moshave.
- Të bëjë ndarjen racionale të ushqimit kokë për kokë.
- Të sigurojë sasinë e ujin të domosdoshëm të pishëm për derrat në majmëri.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse

për sejcilin derr.

- Të zbatojë drejtë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës për trajtimin e derrave për majmëri.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.
- Pyetje-përgjigje me gojë.

RM 5 Kursanti kryen llogaritje të thjeshta ekonomike të trajtimit të kafshëve për prodhin qumështi e mishi.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë:

- Të njehsojë kostot në trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit, si dhe përbërësit e kostove, sipas manualit përkatës.
- Të njehsojë preventivin e materialeve dhe koston e tyre, sipas manualit përkatës
- Të njehsojë koston e punës (pagat, sigurimet shoqërore, etj.), sipas manualit përkatës
- Të njehsojë kostot e tjera (transport, amortizime dhe makineri), sipas manualit përkatës.
- Të llogarisë të ardhurat dhe fitimin në një biznes të vogël për trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.
- Pyetje-përgjigje me gojë.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në territore të tjera të përshtatshme për trajtimin e kafshëve për prodhimin e qumështit e mishit.
- Instruktori mund të organizojë edhe vizita në ferma blegtorale të cilat mbarështojnë lopë, dele e dhi me regjim stallor dhe kullosor dhe që janë në periudhën e laktacionit, në rastet e trajtimit të kafshëve për mish (viça e derra), si dhe për llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.
- Instruktori duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të punëve që kryhen për trajtimin të kafshëve gjatë periudhës së laktacionit dhe trajtimit të kafshëve për mish dhe ekonomi blegtorale, si dhe kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit.
- Instruktori duhet të përdorë tekste standarde dhe manuale që kanë të bëjnë me metodat e trajtimit të kafshëve në laktacion e majmëri.

	- Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune në ambiente të tjera të përshtatshme për trajtimin e kafshëve në periudha të ndryshme të laktacionit e të majmërisë, llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me trajtimin e kafshëve të qumështit dhe mishit, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. - Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për njohuritë e marra për trajtimin e kafshëve të qumështit dhe të majmërisë. - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: - Fermë për rritjen e kafshëve. - Pajisje dhe vegla pune për pastrimin e stallës dhe trupit të kafshëve. - Furça, sfungjerë, kashai, thika druri. - Peshqirë, pece, kova uji për higjienën e gjirit. - Aparat për mjelje mekanike. - Bidonë apo tank ftohës për ruajtjen e qumështit. - Tokë kullosore, magazinë ushqimi, depo silazhi. - Tabela analitike të ushqimeve. - Tabela për nevojat ushqimore të kafshëve. - Mjete të tjera vizuale. - Materiale studimore. - Video me demonstrime të ndryshme.

7. Moduli “Kujdesi për riprodhimin e lopëve”

PERSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	KUJDESI PËR RIPRODHIMIN E LOPËVE	Kodi: (PK-12-21-07)
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis kursantët me aftësi për të zbuluar shenjat e afshit në lopë të ndryshme, kryerjen e shërbimeve gjatë riprodhimit, kujdesin gjatë mbarsmërisë, pjelljes, si dhe kujdesin pas pjelljes dhe për të porsalindurit	
Kohëzgjatja e modulit	65 orë mësimore Rekomandohet: 10% Teori; 80% Praktikë; 10% Vlerësime	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Kursantët duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar, të jenë mbi 16 vjeç dhe të kenë kryer modulet “Hyrje në profesionin e blegtorit”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Kursanti zbulon shenjat e afshit në lopë. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë: - Të veshë uniformën e duhur. - Të përcaktojë siç duhet planin e punës për zbulimin e shenjave të afshit të lopët. - Të përcaktojë lopët në afsh, për vrojtim. - Të mbajë saktë shënimet për lopët e delet e vrojtuar. - Të identifikojë lopët me shenja afshi (ulje oreksi, pëllitje të shpeshta, lëvizje të shumta, shikim të përqendruar, ënjtje dhe skuqje e vulvës, rrjedhje mukusi, ngritje bishti, kërcime mbi kafshët e tjera.) - Të mbahen saktë shënimet për çdo vrojtim. - Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë kontrollit të kafshëve në afsh. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Vëzhgim me listë kontrolli. RM 2 Kursanti kujdeset për lopët gjatë mbarsmërisë. Kriteret e vlerësimit: Kursanti duhet të jetë i aftë : - Të përzgjedhë mjetet e nevojshme të punës për kujdesin e lopëve barse. - Të sigurojë mbajtjen e higjienës në stallë nëpërmjet pastrimit dhe dezinfektimit të saj. - Të pastrojë grazhdet e ushqimit dhe lugjet e ujit. - Të pastrojë trupin e kafshës. - Të përzgjedhë dhe të racionojë ushqimet për lopët sipas periudhave të ndryshme të mbarsmërisë. - Të kontrollojë ushqimet për pastërti, myk, kalbje, të	

ngjira, metale etj.

- Të sigurojë ujin e pijshëm, të pastër e të bollshëm.
- Të nxjerrë lopët për lëvizje (mocion).
- Të vendosë lopët në periudhën e tharjes në ambiente të caktuara.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit për lopët gjatë mbarsmërisë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me liste kontrolli
- Pyetje përgjigje me gojë

RM 3 Kursanti kujdeset për lopën në prag të pjelljes.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të përgatisë siç duhet dhe të veshë patjetër uniformën: bluzë, kapuç, dorëza.
- Të sigurojë mjetet e nevojshme të punës si: kovë, ujë, sapun, litarë, dezinfektant, pambuk, peshqirë etj.
- Të përcaktojë ambientin e pjelljes sipas kriterëve të duhura: vend i qetë, pa lëvizje, i pastër, i ajrosur, i ngrohtë.
- Të përgatisë sipas parametrave të duhura vendin e pjelljes, pastrimi, dezenfektimi, vendosje e shtresës së bollëshme.
- Të përgatisë siç duhet kafshën për pjellje: larje e pjesëve të pasme të trupit me ujë të ngrohtë e sapun, lyerje e organeve gjinorë të jashtme me dezenfektantë.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura të çdo lope në kartelën përkatëse.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes të mjedisit gjatë kujdesit për lopën në prag të pjelljes

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli
- Pyetje përgjigje me gojë

RM 4 Kursanti ndihmon kafshën gjatë pjelljes dhe të porsalindurin.

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të ndjekë me vëmendje fazat e procesit të pjelljes: fazën përgatitorë dhe të nxjerrjes së frytit.
- Të qëndrojë pranë specialistit për ta ndihmuar atë në tërheqjen e frytit: gjymtyrët e para ose të pasme tërhiqen në momentin e shtërimit.
- Të ndihmojë specialistin veterinar në lidhjen e kërthizës 8-10 cm larg nga lëkura e barkut të porsalinduri.

- Të ndihmojë specialistin veterinar në këputjen/prerjen 2-3 cm larg vëndit të lidhjes te i porsalinduri.
- Të ndihmojë specialistin veterinar në dezinfektimin e kërthizës te i porsalinduri.
- Të kontrollojë nxjerrjen e placentës te kafsha pas pjelljes.
- Të pastrojë mjedisin duke e pudrosur me pluhur gëlqereje dhe duke shtruar shtresë të thatë.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse.
- Të zbatojë drejt rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë pjelljes së kafshës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli
- Pyetje përgjigje me gojë.

RM 5 Kursanti kujdeset për kafshën pas pjelljes

Kriteret e vlerësimit:

Kursanti duhet të jetë i aftë :

- Të bëjë pastrimin dhe dezinfektimin e vendqëndrimit të kafshës pas pjelljes.
- Të japë ujë të ngrohtë menjëherë pas lëpirjes së të porsalindurit: ujë të ngrohtë 37-38 °C + kripë gjelle.
- Të përcaktojë mënyrën e të ushqyerit sipas gjendjes shëndetësore
- Të vendosë në lëvizje 1-2 orë në ditë kafshën.
- Të zbatojë rregullat e mjeljes së lopëve 4-5 herë në ditë.
- Të regjistrojë të dhënat e duhura në kartelën përkatëse.
- Të llogaritë kostot në kujdesin për riprodhimin e lopëve, si dhe përbërësit e kostove.
- Të bëjë preventivin e materialeve, koston për materialet.
- Të llogaritë kosto të tjera (transport, energji, amortizim pajisjesh, etj.).
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit për kafshën gjatë pjelljes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli
- Pyetje përgjigje me gojë.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në ferma blegtorale me lopë, dele apo derra.
- Instruktori mund të organizojë vizita mësimore në

	komplekse blegtorale duke iu dhënë mundësi kursantëve për të vrojtur konkretisht disa nga shenjat e afshit në kafshë të ndryshme. - Kursantët duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për të kryer vrojtime për zbulimin dhe përcaktimin e shenjave të afshit të kafshët, vetëm në mbikqyrje të instruktorit apo specialistit veterinar. - Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me shenjat e afshit të kafshët. - Gjatë vlerësimit të kursantëve duhet të vihet theksi të verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e përcaktimit të shenjave të afshit në kafshë të ndryshme. - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme: - Fermë blegtorale. - Kafshë në afsh. - Dëshë të provës. - Harça të provës. - Dokumentacion për mbajtjen e shënimeve. - Mjete të tjera vizuale. - Vidio me demonstrime të ndryshme.

